

Mallivastaus

Perinteinen suomalainen oikeuslähdeoppi ja erityisesti sitä kohtaan esitetty kritiikki Johdatus oikeudellisen ratkaisun teoriaan kirjassa?

Oikeuslähdeoppi määrittelee sen, minkä oikeudellisen aineiston täytyy olla (+0,25) ja mikä aineisto voi olla oikeudellisen ratkaisun perusteena (+0,25) sekä miten eri oikeuslähteiden keskinäinen painoarvo määräytyy (+0,25).

Peczenikiläis-aarniolainen oikeuslähdeoppi (+0,25) on Aleksander Peczenik ja Aulis Aarnio (+0,25) 1970–1980 luvuilla (+0,25) kehittämä oikeuslähdeoppi, joka on omaksuttu suomalaisessa oikeudellisessa ratkaisutoiminnassa.

Peczenikiläis-aarniolainen oikeuslähdeoppia kutsutaan perinteiseksi oikeuslähdeopiksi (+0,25), jolla on edelleen keskeinen asema suomalaisessa oikeuskulttuurissa.

Perinteinen oikeuslähdeoppi perustuu jaotteluun **vahvasti velvoittaviin (+0,25), heikosti velvoittaviin (+0,25) ja sallittuihin oikeuslähteisiin (+0,25)**. Vahvasti velvoittavia oikeuslähteitä ovat kirjoitettu laki (+0,25) ja maan tapa (+0,25).

Heikosti velvoittavia ovat lain esityöt ja korkeimpien tuomioistuinten ennakkopäätökset (+0,25). Näiden ohella lainsoveltaja voi käyttää myös muuta materiaali ratkaisun perusteluissa – sallittuja oikeuslähteitä esim.

oikeuskirjallisuuden kannanotot, ylimpien laillisuusvalvojen ratkaisut ja periaatteet (+0,25 3 esimerkkiä riittää). Olennaista on kiinnittää huomiota

oikeuslähteen velvoittavuuteen (+0,25) eli mikä painoarvo ja merkitys oikeuslähteelle (+0,25) on annettava ratkaisutoimintaa tehdessä. Jaottelua on kritisoitu runsaasti oikeuskirjallisuudessa (+0,25). Kritiikkiä on kohdistunut siihen, että perinteisessä oikeuslähdeopissa ei ole annettu riittävää painoarvo kansainvälisille (+0,25) ja eurooppaoikeudellisille oikeuslähteille (+0,25).

Perinteinen oikeuslähdeoppia on pidetty vanhentuneena (+0,25) myös suomalaisten oikeuslähteiden osalta, sillä lainsäädännön muutosten myötä lait ovat entistä joustavampia ja lainsoveltajalle on jätetty enemmän harkintavaltaa (+0,25).

Perinteisen oikeuslähdeoppi on tarkoitettu yleiseksi (+0,25). Tätä lähtökohtaa on kritisoitu oikeuskirjallisuudessa, koska se ei huomioi, että eri oikeudenaloilla käytännössä käytetään oikeuslähteitä jossain määrin eri tavoin (+0,25). Määtän ja Pason (+0,25) mukaan perinteinen oikeuslähdeoppi ei tunnista riittävän hyvin

verkosto- ja kudoserakennetta (+0,5). Verkosto- ja kudoserakenteella (+0,5) tarkoitetaan ilmiötä, jossa oikeusjärjestyksen eri säännökset kietoutuvat yhteen muodostaen yhä tiiviimmän ja toisiinsa liittyvän verkoston (+0,25). Lakien välisten päällekkäisyydet, ristikkäisyydet ja linkitykset ovat lisääntyneet (+0,25). Erityisesti tämä on tyypillistä julkishallinnon lainsäädännölle (+0,25). Perinteisessä

oikeuslähdeopissa periaatteet on sijoitettu sallittuihin oikeuslähteisiin (+0,25).

Tätä oppia Määtän ja Pason pitävät ilmeisen vanhentuneena (+0,25). Perinteiseen

oikeuslähdeoppiin on sisältynyt ajatus rinnastaa maan tapa tai tapaoikeus vahvasti velvoittaviin oikeuslähteisiin (+0,25). Oikeustieteellisessä kirjallisuudessa on esitetty kritiikkiä siitä, että maan tapa rinnastetaan perinteisessä oikeuslähdeopissa lakiin (+0,5). Lainsäädännön kehitys on vähentänyt maan tavan merkitystä. Yhä harvemmassa tilanteesta ei ole olemassa mitään kirjallista oikeuslähdettä (+0,25). Aiemmin maan tapaan kuuluneet argumentit saavat nykyään merkitystä oikeuskirjallisuuden ja oikeuskäytännön kautta (+0,25). Puolestaan modernin tapaoikeuden luonnehtia yleisellä oikeuslähdeopilla ei ole mahdollista (+0,25).

Arvosteluperusteet

- Tehtävässä on saanut pisteitä määrittelemällä sekä käsitteen oikeuslähdeoppi että perinteinen suomalainen oikeuslähdeoppi.
- Perinteinen suomalainen oikeuslähdeoppi on pitänyt osata liittää Peczenikiläis-aarniolainen oikeuslähdeoppiin. Kehittäjien nimien mainitsemisesta ja mainitsemalla 1970–1980 luvun on saanut pienen pistehyvityksen.
- Vastauksessa on kerrottava, että perinteinen oikeuslähdeoppi perustuu jaotteluun vahvasti velvoittaviin, heikosti velvoittaviin ja sallittuihin oikeuslähteisiin.
- Jaotteluun ei kuulu kielletyt oikeuslähteet. Vastauksesta ei voi saada täysiä pisteitä, jos mainitaan tässä jaottelun yhteydessä kielletyt oikeuslähteet. Kielletyt oikeuslähteet on kirjallisuudessa myöhemmin esitetty.
- Esimerkkien mainitsemisesta vahvasti velvoittavista, heikosti velvoittavista ja sallittuista oikeuslähteistä on tuonut pisteitä.
 - Vahvasti velvoittavista tulee mainita kirjoitettu laki ja maan tapa.
 - Heikosti velvoittavista tulee mainita korkeimpien oikeuksien ennakkopäätökset sekä lakien valmisteluaineistot.
 - Huomattava, että periaatteet ovat perinteisessä suomalaisessa oikeuslähdeopissa sallittuja oikeuslähteitä. Sallittuista oikeuslähteistä riittää 3 esimerkin mainitseminen.
- Kritiikkinä on voinut mainita seuraavat asiat:
 - Perinteisessä oikeuslähdeopissa ei ole annettu riittävää painoarvo kansainvälisille ja eurooppaoikeudellisille oikeuslähteille.
 - Perinteinen oikeuslähdeoppia on pidetty vanhentuneena, lainsäädännön muutosten myötä lait ovat entistä joustavampia ja lainsoveltajalle on jätetty enemmän harkintavaltaa.
 - Perinteisen oikeuslähdeoppi on tarkoitettu yleiseksi

- Se ei huomioi, että eri oikeudenaloilla käytännössä käytetään oikeuslähteitä jossain määrin eri tavoin
- Määttän ja Pason mukaan perinteinen oikeuslähdeoppi ei tunnista riittävän hyvin verkosto- ja kudusrakennetta.
- Verkosto- ja kudusrakenteella tarkoitetaan ilmiötä, jossa oikeusjärjestyksen eri säännökset kietoutuvat yhteen muodostaen yhä tiiviimmän ja toisiinsa liittyvän verkoston. (Määritelmä s. 49 verkosto- ja kudusrakenne)
- Lakien välisten päällekkäisyydet, ristikkäisyydet ja linkitykset ovat lisääntyneet . Erityisesti tämä on tyypillistä julkishallinnon lainsäädännölle.
- Perinteisessä oikeuslähdeopissa periaatteet on sijoitettu sallittuihin oikeuslähteisiin. Tätä oppia Määttä ja Paso pitävät ilmeisen vanhentuneena.
- Oikeustieteellisessä kirjallisuudessa on esitetty kritiikkiä siitä, että maan tapa rinnastetaan perinteisessä oikeuslähdeopissa lakiin
- Kysymyksessä painotetaan vastaamaan **erityisesti** perinteistä suomalaista oikeuslähdeoppia esitetyn **kritiikin näkökulmasta**. Aihe on laaja, ja kysymyksessä painotetaan erityisesti tiettyä aihetta. Se tarkoittaa, että vastaustilaa pitää onnistua säästämään vastauksessa ja keskittämään olennaiseen.

Johdatus oikeudellisen ratkaisun teoriaan, Määttä ja Paso (2019):

- s. 5. oikeuslähdeopin määritelmä
- s. 17–18. Peczenikiläis-aarniolainen oikeuslähdeoppi
- s. 19. vahvasti velvoittavat oikeuslähteet
- s. 21. heikosti velvoittavat oikeuslähteet
- s. 22–23. sallitut oikeuslähteet
- s. 24. maan tapa
- s. 26. tapaoikeus
- s. 49. verkosto- ja kudusrakenne